

SV. GABRIEL

Ročník XXXIV – 2025 číslo 1(126)

INFORMAČNÝ BULLETIN SPOLOČENSTVA ZBERATEĽOV
FILATELISTICKÝCH MATERIÁLOV S KRESŤANSKOU TEMATIKOU
NA SLOVENSKU

SV. JÁN KRSTITEĽ

Vydáva SSG pre internú potrebu svojich členov.

Číslo 126 - zostavil a technicky zrealizoval: Ján Vallo
- vyšlo dňa: 26.1.2025
- náklad: 75 kusov
- nepredajné
- neprešlo jazykovou úpravou

Protektor: J.E. prof. ThDr. Mons. Viliam JUDÁK, PhD.

Predseda: Ján VALLO, Štefana Straku 3/3, 914 01 Trenčianska Teplá
mobil: 0911-811099; E-mail: janvallo@gmail.com

Podpredseda: Ján RUSNÁK, č.p. 137, 038 41 Košťany nad Turcom, tel.: 0910-891111

Tajomník : Radoslav ŠIMKO, č.p 325, 082 13 Demjata; tel.: 0904-528137

Hospodár: Ľuba TARABOVÁ, Hliny 1300/123, 017 01 Považská Bystrica, tel.: 0949-413891

Kronikár: Stanislav ZAHORŇACKÝ, Malé Lednice 118, 01816 Domaniža, tel.: 042-4394827

Revízor: Stanislav ZAHORŇACKÝ, Malé Lednice 118, 01816 Domaniža, tel.: 042-4394827

Bankové konto: Spoločenstvo Sv. Gabriel, Hradné nám.7, 95050 Nitra
Československá obchodná banka (ČSOB), IBAN: SK31 7500 0000 0040 0813 0086

Internetová stránka: www.svgabriel.sk

Hodnotenie bulletinu Sv. Gabriel na výstavách:

Veľká strieborná medaila: POPRADFILA 2012, GALAFILA 2014, POPRADFILA 2018

Strieborná medaila: GNIEZNO '99, LICHEŇ 2000, BRATISLAVAFILA 2023

Postriebrená medaila: EKOFILA '93 Nitra, NITRA 2006, GALAFILA 2007,
NITRAFILA 2008, NITRA 2011, NITRAFILA 2013, NITRAFILA 2018

Bronzová medaila: Chorzów 2001

Alle ausländischen Interessanten für die Mitgliedschaft und das Bulletin können sich an die Anschrift des Vorsitzendes (Ján Vallo) wenden.

All collectors who are interested in the membership and the bulletin may write to the address of the president (Ján Vallo).

Z obsahu:

- príhovor predsedu
- Jubilejné roky II
- Vatikán 2024
- opátstvo vo Svätom Beňadiku
- sakrálne veci vo filatelii /24
- pluralita kríža /15
- stručne z histórie
- Bazilika sv. Pavla v Ríme
- novinky Slovenskej pošty
- novinky Českej pošty
- kronika Sv. Gabriela
- kardinál Christoph. Schönborn
- viete že...
- naši jubilanti 2025
- členské príspevky a základňa

Ďalšie číslo bulletinu by sme chceli vydať v apríli 2025. Prosím o zasielanie príspevkov do 30.marca 2025.

Milí priatelia!

Opäť hneď v januári dostávate nové číslo nášho bulletinu Sv. Gabriel. Svojimi článkami prispeli O. Gáľa a L. Kaľavský (každý po dvoch) - zbytok som doplnil ja. Ešte pred jarným stretnutím by ste mali dostať ďalšie číslo aj s pozvánkou na stretnutie.

Čo sa týka stretnutia, tak už máme nejaké prihlášky a tiež vyzerá to tak, že 3-4 izby jednoposteľové by mali byť voľné (kto by teda nutne vyžadoval takúto izbu, tak môže sa tiež prihlásiť). Predĺžili sme i termín prihlasovania – do konca februára. Na prebale bulletinu nájdete podrobnosti. Tiež tu nájdete i nový cenník základných služieb Slovenskej pošty – šplhá sa to značne hore!

Od vydania posledného minuloročného čísla bulletinu sa v Skalici 13.decembra uskutočnila prezentácia známky „Umenie: Franz Anton Maulbertsch“. Žiaľ akcia bola slabo spropagovaná a tak i účastníkov bolo pobieme. A na „Deň poštovej známky a filatelie“ (18.december) sa v reprezentačných priestoroch pošty Bratislava 1 uskutočnila tlačová konferencia pri príležitosti „slávnostného udeľovania ocenení za najkrajšie poštové známky roka 2024“. Myslím si, že takéto oceňovanie by si zaslúžilo i primerané publikum (filatelisti sme tam boli traja – vlastne to ani nebolo oficiálne zverejnené na stránke Pofisu).

Aj pre tento rok sme zaregistrovaný ako poberatelia 2% z dane z príjmu fyzických a právnických osôb. Takže opäť by sme vás prosili o oslovenie ľudí vo vašom okolí. Údaje, ktoré sú k tomuto potrebné (tlačivá sú aj na našej internetovej stránke):

Obchodné meno alebo názov: **Spoločenstvo Sv. Gabriel**

Identifikačné číslo prijímateľa: **37964330**

Prajem vám príjemné chvíle pri čítaní bulletinu a verím, že si každý niečo „svoje“ nájdete. Vo februári a v marci sa snáď stretne na inauguráciách v Košiciach či v Hronskom Beňadiku (sledujte našu stránku).

Ján Vallo, predseda SSG

So známku „UMENIE: Franz Anton Maulbertsch“ Slovenská pošta vydala i služobnú obálku

Jubilejné (sväté) roky – II. – (prvý jubilejný rok – 1300)

Počiatky tohto prvého svätého roka možno vidieť už v iniciatíve pápeža Inocenta III. (1198-1216), ktorý v roku 1208 dal podnet k procesii, ktorá viedla z Baziliky sv. Petra do Chrámu Ducha Svätého. Táto procesia, nazvaná historikom „jubileum“, sa konala v nedeľu po Zjavení Pána. Bol pri nej uctievaný starobylý obraz Ježiša Krista nazývaný „Veronika“. Dante roku 1292 spomína pútnikov z Florencie, ktorí prišli do Ríma, aby videli tento posvätný obraz, ktorý nám Ježiš Kristus zanechal ako príklad svojej vznešenej podoby. Pútnikom prichádzajúcim k hrobu sv. Petra, boli udeľované zvláštne odpustky, ktoré však neboli v takom rozsahu, ako pri križiackych výpravách. Koncom roku 1299 prichádzali do Ríma obrovské davy ľudí bez toho, žeby ich niekto zvolával. Vnikli do Baziliky sv. Petra a za ustavičného spevu žalmov žiadali pápeža, aby udelil plnomocné odpustky. Prvý kresťanský jubilejný rok v dejinách bol vyhlásený vlastne z túžby ľudu, ktorý s blížiacim sa rokom 1300, vedený hlbokou zbožnosťou, nástojčivo žiadal pápeža o udelenie plnomocných odpustkov.

Pápež Bonifác VIII. (1294-1303) sa 22.februára 1300 osobne vybral do Baziliky sv. Petra, aby pre-

čítal bulu „Antiquorum habet fida relatio“, ktorou vyhlásil Svätý rok. Treba si povšimnúť, že bula bola datovaná na sviatok Katedry sv. Petra a po prvýkrát to nebolo v Lateráne, vtedajšom oficiálnom sídle pápežov, ale v Bazilike sv. Petra (čo svedčí o úcte veriacich k hrobu sv. Petra). List zároveň určil retroaktivitu jubilejných dispozícií na 25.december 1299. Práve táto okolnosť svedčí v prospech tézy, že jubileum bolo reakciou na prosbu veriaceho ľudu, keďže pápež prejavil pastoračnú citlivosť a vyjadril súhlas, aby obsiahli odpustenie tí, ktorí sa v tých dňoch spontánne zhromaždili v Ríme. Okrem toho sa stanovilo, že táto milosť sa poskytne každých sto rokov. O tejto udalosti svedčí aj maľba v Bazilike sv. Jána v Lateráne, ktorej autorom je podľa tradície Giotto di Bondone. Zobrazuje Bonifáca VIII. za ambónou Baziliky sv. Petra, vyzdobenou pri tejto príležitosti elegantnými hodvábnymi drapériami. Po jeho boku stoja dvaja diakoni; jeden z nich drží v ruke apoštolský list v očakávaní, že ho pápež prečíta veriacim zhromaždeným v bazilike. Text buly je vytesaný do mramoru, ktorý je zamurovaný do svätej brány Baziliky sv. Petra.

Dobové kroniky rozprávajú o „nekonečnom“ dave, ktorý prúdil do Ríma z Talianska, Európy a z celého sveta. Muži a ženy zatvárali svoje domovy a spoločne odchádzali za odpustením. Na základe dostupných správ sa odhaduje, že počet pútnikov presiahol 2 milióny.

Pápež Bonifác VIII. mal v súvislosti so svätým rokom okrem mnohých duchovných privilégií, ktoré udelil návštevníkom Ríma aj veľkolepé vnuknutie: z Ríma urobil centrum duchovného života; v spásu jednotlivca znútornil románskosť Cirkvi a tak zvýraznil význam Večného mesta v rámci univerzálnej Cirkvi.

spracoval JV

VATIKÁN – 2024

spracoval Ján Vallo

13.2.2024: **40.výročie dohôd vo Villa Madama**

– spoločné vydanie s Talianskom

1 známka (1,25€)

náklad: 92.000 kusov

19.2.2024: **Pontifikát pápeža Františka – 2024**

4 známky (1,25; 1,30; 2,45; 3,20€)

náklad: 45.000; 54.000; 45.000; 54.000 kusov

Veľká Noc 2024

1 známka (1,30€)

náklad: 54.000 kusov

150.výročie vatikánskej lekárne

1 známka (1,25€)

náklad: 43.000 kusov

200.výročie úmrtia kardinála Ercole Consalviho

1 známka (2,45€)

náklad: 54.000 kusov

200.výročie „sna“ sv. Jána Boska

1 známka (1,30€)

náklad: 190.800 kusov

21.5.2024: **Európa 2024: „Pôvodná flóra a fauna“**

2 známky (1,23; 1,30€)

náklad: 39.000 sérií

150.výročie narodenia Viliama Marconiho

1 známka (1,30€)

náklad: 74.000 kusov

53. Medzinárodný Eucharistický kongres – Quito 2024

2 známky – blok (1,25; 2,45€)

náklad: 29.000 blokov

Ideálna púť okolo zeme - na ceste k Jubileu 2025: Európa

1 známka – blok (3,20€)

náklad: 23.700 blokov

900.výročie založenia kláštora Montevergine

1 známka (1,25€)

náklad: 36.000 kusov

750.výročie smrti sv. Tomáša Akvinského

1 známka (1,30€)

náklad: 44.000 kusov

21.5.2024: **100.výročie diplomatických stykov Svätej Stolice s Republikou Panama**
 1 známka (2,45€)
 náklad: 61.000 kusov

15.6.2024: **160.výročie založenia Talianskeho Červeného kríža**
 - spoločné vydanie s Talianskom, San Marínom a SMOM
 1 známka (1,25€) – malý TL po 4 kusy
 náklad: 55.000 TL

16.9.2024: **150.výročie Svetovej poštovej únie**
 1 známka (1,30€)
 náklad: 81.000 kusov
1.700.výročie posviacky Lateránskej baziliky
 1 známka (1,30€)
 náklad: 42.000 kusov
40.výročie diplomatických vzťahov medzi Svätou Stolicou a USA
 1 známka (2,45€)
 náklad: 104.000 kusov

16.9.2024: **Dekáda za obnovu ekosystému – ročník III**

1 známka (2,45€)

náklad: 31.000 kusov

360.výročie ikony Matky Božej v Grodne

- spoločné vydanie s Bieloruskom

1 známka (1,30€) – malý TL po 6 kusov

náklad: 16.500 TL

4.11.2024: **170.výročie posvätenia novej Baziliky sv. Pavla**

1 známka (1,30€)

náklad: 28.000 kusov

75.výročie založenia Pápežskej alfonziánskej akadémie

1 známka (1,25€)

náklad: 24.000 kusov

200.výročie Inštitútu sv. Apolinára

1 známka (1,30€)

náklad: 35.000 kusov

Cesty pápeža Františka v roku 2023

1 známka – blok (2,45€)

náklad: 18.300 blokov

Vianoce 2024

2 známky (1,25; 1,30€)

náklad: 35.000; 37.000 kusov

+ známkový zošitok (2 x /1,25+1,30€/)

náklad: 12.100 zošitkov

14.11.2024: **25.výročie založenia Benátskej nadácie pre výskum mieru**

1 známka (1,25€)

náklad: 44.500 kusov

25.11.2024: **40.výročie podpísania zmluvy o mieri a priateľstve medzi Argentínou a Čile**

1 známka (2,45€)

náklad: 23.000 kusov

Emissný plán vatikánskej pošty – 2025:

- Pontifikát pápeža Františka 2025
- Svätý rok 2025
- Veľká Noc 2025
- Svedkovia nádeje: blahoslavená Rosario Livatino
- Svedkovia nádeje: svätý Charles de Foucauld
- Svedkovia nádeje: svätá Mária od Ježiša ukrižovaného
- Svedkovia nádeje: svätá Kateri Tekakwitha
- Vianoce 2025
- Cesty pápeža Františka v roku 2024
- Európa 2025: Národné archeologické objavy
- Dekáda za obnovu ekosystému – ročník IV
- Kanonizácia blahoslaveného Carla Acutisa
- Kanonizácia blahoslaveného Piergiorgia Frassatiho
- 400.výročie založenia Misijnej kongregácie
- 500.výročie narodenia Giovanniho Pierluigiho da Palestrinu
- 50.výročie kanonizácie svätého Vicenta Maria Lópeza Vicuňu
- 1700.výročie Nicejského koncilu
- 550.výročie narodenia Michelangela Buonarrotiho
- Pápežova cesta do Belgicka
- 100.výročie založenia Pápežského inštitútu kresťanskej archeológie – (spoločné vydanie s Luxemburskom)
 - Aerogram 2025: 100.výročie kanonizácie Terézie z Lisieux
 - Pohľadnice 2025: 550.výročie narodenia Michelangela Buonarrotiho
 - Filatelistická obálka 2025

950.výročie založenia opátstva vo Svätom Beňadiku

Slovenské pošta pripravuje na 21.marca 2025 vydanie známky „950.výročie založenia opátstva vo Svätom Beňadiku“ Vydanie známky tejto témy v súčasnosti je polstoročný predvoj pred tisícročím v roku 2075, ktorý zrejme nezostane opomenutý. Totiž, téma kresťanstva, ako je známe, sa v bývalej známkovej tvorbe Česko-Slovenska vynechávala a prehliadlo sa aj 900.vý-ročie kláštora vo Svätom Beňadiku v roku 1975. Zato maďarská pošta, hoci s mier-nym oneskorením vydala v roku 1980 emisiu známok témy Opátstvo v Hronskom Beňadiku, artefakty z 15.storočia (Michel 3420-4). O štyri roky neskôr, v roku 1984 vydala k Vianociam známku Madona s Jezuliatkom z Trenčína (Michel 3717). Iba

toľko úvodom, že to, čo sa prehliadalo u nás, nezabúdalo sa v zahraničí. Je to svojim spôsobom smutné a podobných príkladov je viac.

Z histórie kláštora

Dejiny spomínajú rok 1074, keď uhorský kráľ Gejza I. porazil kráľa Šalamúna (nie toho biblického), čo sa stalo 14. marca 1074 (tiež historický dátum). Kráľ sa rozhodol na mieste postaviť z vďaky kláštor a zúčastnil sa jeho vysvätenia v roku 1075. Ono to nebolo tak jednoduché, ako hovoria niektoré legendy o ohníku v jaskyni na skale, ale premyslené konanie. Kráľ si uvedomoval užitočnosť mníchov na osídľovanie území, čo činil už kráľ Svätopluk. Lokalita Hronského Beňadiku pri rieke Hron mala výhodnú

polohu pre vstup do stredoslovenských hôr a baní. Na území stredného Slovenska to boli bane v Banskej Štiavnici (prvý raz doložené rokom 745), v Kremnici (doložené rokom 770) a vo Zvolene (rokom 795). Až o 200 či 400 rokov neskôr história spomína bane v Nemecku.

Opátstvo v Hronskom Beňadiku kráľ založil aj z ekonomických dôvodov, aby mal kontrolu vstupu severnejšie na územie Slovenska smerom k banským mestám. Kláštor dal mníchom, lebo boli činní medzi ľuďom, pomáhali mu. Na listine k opátstvu v Hronskom Beňadiku kráľ dal písomne všetko, čo s opátstvom súviselo, teda aj pôdu, lesy, vody tak, ako to bolo zvykom aj pri zriaďovaní iných kláštorov. Originál listiny sa nezachoval a jej znenie sa pozná len z potvrdenia, ktoré vystavil kráľ Karol Róbert o 250 rokov neskôr, 20.1.1328. Napokon, citácia zo začiatku donačnej listiny kláštora a opátstva, tak je v listine kráľa Karola Róberta: "*V mene svätej nerozdielnej Trojice Otca, i Syna, i Duchu svätého, Ja, Gejza Veľký, z Božej milosti kráľ, syn kráľa Bélu I., Tu z Božej milosti zriaďujem kláštor. Darujem mu územie stredom ktorého preteká rieka Hron, kde dal som postaviť kostol svätého Beňadika, dávam s lesmi, krovinami, vodami, rybolovom, pahorkatinami a všetkými príjmami a úžitkami, ktoré v menovaných lesoch, vodách a na majetkoch jestvujú ...*" výpočet je dlhý, spomína zriaďovanie osád, dedín, na danú dobu pomerne presne.

Ibaže, mestá potrebovali drevo pre huty, pre bane, začali robiť odpisy z kráľovskej listiny, ale obsah falšovali vo svoj prospech. Začali boj proti mníchom, ktorí sa nechceli vzdať svojich práv. Za takého stavu sporov kláštor spustol, podobne kostol. V roku 1346 začalo sa so stavbou kostola. Práce trvali do roku 1375, keď bol postavený nový kostol na základoch starého a dnes patrí medzi najvýznamnejšie gotické stavby na Slovensku. Krátko po postavení, kláštor vypálili českí bratříci. Začali práce na opravách, kláštora, ktoré trvali do roku 1483, keď kláštor bol opätovne vysvätený.

Prvý kostol bol románsky s tromi loďami a dvomi vežami. V čase tureckých nájazdov kláštor slúžil ako pevnosť. Dĺžka spevnenej plochy bola 360m. Kedysi tiekol Hron priamo pod hradiskom, ktoré malo valové opevnenie. V bezprostrednej blízkosti je baroková kaplnka zasvätená sv. Helene. (Predpokladá sa, že svätá Helena žila 13 rokov neďaleko Hronského Beňadiku a v erbe lokality je práve ona). Napokon sa žiada dodať, že kláštor v Hronskom Beňadiku je tretí najstarší kláštor po Zoborskom kláštore, ktorý založili benediktíni v Svätoplukových časoch, pravdepodobne v roku 880, o 150 rokov je mladším kláštor v Pannonhalme, založený roku 996.

Sakrálne architektonické prvky, devocionálne a symboly vo filatelii (encyklopedický cyklus) 24. časť

V tejto časti sa budeme venovať niektorým posvätným knihám, textom, písmu a ich výzdobe, ktoré sa používajú prevažne v Rímskokatolíckej cirkvi.

Posvätná kniha (087)

V najužšom slova zmysle ide o súbory textov v knižnej podobe, ktoré nejaké náboženstvo považuje za sväté t. j. pri ich písaní inšpirované nadprirodzeným spôsobom. V širšom slova zmysle ide o akékoľvek knihy, ktoré súvisia s liturgiou, náboženskými obradmi, náboženskou náukou, rôznymi modlitbami a pobožnosťami a pod. Posvätné knihy bývajú častým prvkom v kresťanskej ikonografii. Ako atribúty sa objavujú v rukách viacerých svätcov, čím symbolizujú ich oddanosť viere, učenosť, múdrosť, autorstvo, evanjelizáciu atď. Sú to napríklad apoštoli, evanjelisti, cirkevní učители, teológovia, filozofi, mystici, rehoľníci, pápeži, biskupi, vychovávateľia (ilustrujeme poštovými známkami evanjelistu Lukáša a cirkevného učiteľa Hieronyma).

Biblia (088)

Biblia alebo Sväté písmo je súbor posvätných kníh, ktorý nemusíme zvlášť a podrobne predstavovať, nakoľko sa stal najprekladanejším, najpredávanejším a najčítanejším artiklom na celom svete a nachádza sa skoro v každej domácnosti. Svoju pozornosť preto nebudeme upriamovať na jej obsah ale na jej typy a druhy. Podľa jednotlivých prekladov delíme Bibliu na doslovný preklad (presný), praktický preklad (podľa významu) a parafrázovaný preklad (voľný). Najspoľahlivejší je takzvaný kritický preklad ako výsledok historicko-kritických metód skúmania a snahy o použitie čo najviac autentických textov. Podľa rozsahu delíme vydanie biblických kníh na úplné (úplný text v jednom vydaní) alebo čiastočné (napr. iba Nový zákon, iba Starý zákon, skrátené chronologicky usporiadané výbery rozhodujúcich biblických udalostí a pod.). Podľa celkovej knižnej kultúry môžeme Sväté písmo deliť na plnotextové a ilustrované (výber biblických statí s farebnými obrazmi, vhodné najmä pre deti). Podľa formátu a celkového prevedenia existuje Biblia veľkoformátová, strednoformátová, vrecková, miniatúrna,

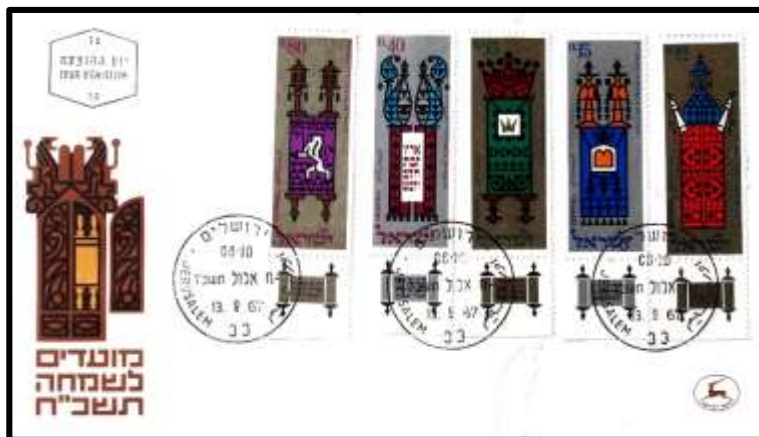
luxusná (u nás napríklad Zlatá Rodinná Biblia ako exkluzívne, limitované, ručne viazané a bohato ilustrované majstrovské dielo). Existujú početné názvy Biblie, ktoré sú odvodené od miesta kde vznikol preklad alebo od miesta vydania či uchovania. V

Čechách sa nachádzajú alebo odtiaľ pochádzajú preklady napr. Bible pražská, Bible kutnohorská, Bible olomoucká, Bible litoměřicko-třeboňská, Bible svatováclavská, Bible leskovecko-drážďanská, Bible benátska, Bible moskovská a ďalšie. Na Slovensku existujú Kamaldulská biblia (od kamaldulských mníchov pravdepodobne z Červeného Kláštora alebo Nitry), Slovenský ekumenický preklad, Svätá biblia (preklad Jozef Roháček), Jeruzalemská biblia (preklad Anton Botek).

Zvitok (089)

Pôvod zvitku (písomného materiálu zvinutého do valca) sa spája s egyptským vynájdením papyrusu, ktorý sa vyrábal z vylisovanej trstiny. Jednotlivo vyrobené listy sa zlepovali do dlhšieho pruhu, ktorý sa navíjal na paličky čo umožňovalo pomerne ľahkú

manipuláciu (rozvinovanie a opätovné zvinovanie) pri písaní alebo čítaní. Túto dokumentárnu tvorbu a techniku prevzali od Egypťanov Gréci a Rimania. Papyrus bol postupne nahradený pergamenom – papierom vyrobeným z kože. Ten ale po čase stvrdol, preto sa upustilo od jeho rolovania a uprednostňovala sa forma zviazaných plochých listov, ktorá sa stala najvhodnejšou

knižnou formou aj po vynájdení papiera. Vari najznámejšími zvitkami v náboženskej oblasti sa stali archeologické nálezy rukopisných biblických textov pri Mŕtvom mori. Stali sa dôležitým prvkom vedeckých skúmaní a napomáhajú modernému výskumu Biblie. V židovskej tradícii sa používali zvitky s textami Tóry (hebrejskej biblie, terajšieho Starého zákona), ktoré sa ukladali do archy (svätostánku) umiestnenej na východnej stene každej synagógy. Odtiaľ sa vyberali k predčítavaniu príslušných textov. Z rozvinutého zvitku knihy predčítaval aj Pán Ježiš keď „...prišiel do Nazareta... vošiel v sobotu do synagógy... podali mu knihu proroka Izaiáša. Keď knihu rozvinul, našiel miesto, kde bolo napísané...“ (Porov. Lk 4, 16-17).

Kódex (090)

Vo všeobecnosti kódexami nazývame starobylé rukopisné knihy väčších rozmerov bez ohľadu na ich obsahové zameranie. V staroveku to boli zväzky voskových doštičiek na písanie. V stredoveku prevažne pergamenová ale aj papyrusová či papierová rukopisná kniha v pevných doskách, neskôr aj v tlačenej forme. Najčastejšie to boli náboženské knihy používané pri liturgii ale aj v bežnom civilnom živote. Ako civilné kódexy sú známe najmä právnické zákony týkajúce sa najmä občianskej a trestnej oblasti. Pojem kódex sa používa aj v súčasnosti pri niektorých vládných nariadeniach obsahujúcich súbor noriem v určitej oblasti, ďalej zbierky zákonov, právnych predpisov a noriem a pod. V administratíve Európskej únie existujú niektoré dokumenty ako napríklad Vízový kódex, Kódex schengenských hraníc, Colný kódex, Európsky kódex elektronických komunikácií, Európsky kódex proti rakovine a ďalšie. Niektoré organizácie vytvárajú vlastné súbory pravidiel a noriem pre mravné správanie ľudí v istej oblasti alebo situácii a nazývajú ich kódexami napríklad Etický kódex Ekonomickej univerzity v Bratislave, Etický kódex pedagogických a odborných zamestnancov, Etický kódex príslušníka Policajného zboru, Etický kódex štátneho zamestnanca a ďalšie. V roku 1970 a 1984 vyšli v Československu poštové známky s námetom Vyšehradského kódexu. Odborníci sa zhodujú že ide o najvýznamnejší a najcennejší rukopis v Českej republike. Charakterizujú ako latinsky písaný evanjeliár a domnievajú sa že bol vytvorený pravdepodobne pri príležitosti korunovácie českého kráľa Vratislava II. v roku 1085. Nazýva sa preto aj Korunovačným kódexom. Meno Vyšehradský kódex je odvodené od jeho pôvodného uchovávaní v kráľovskom sídle Vratislava II. na Vyšehrade. Dnes je uložený v Národnej knižnici Českej republiky sídliacej v pražskom Klementíne.

Evanjeliár (091)

Evanjeliár je bohoslužobná kniha obsahujúce výhradne vybrané evanjeliové texty, určené k čítaniu pri svätých omšiach. Ide o umelecky zdobenú a pomerne drahú knihu, ktorá svojim zjavom vzbudzuje pocit slávnosti a veľkoleposti. Používa sa najmä pri

slávnostných alebo pontifikálnych svätých omšiach, pre ktoré sú príznačné slávnostné sprievody. V sprievode ju nad hlavou nesie celebrujúci kňaz alebo diakon. Od začiatku omše až do čítania evanjelia má miesto na obetnom stole. Pred samotným čítaním a po ňom sa kniha okladza kadidlom. Po čítaní ju čítajúci diakon alebo kňaz prenáša od ambóny k hlavnému celebrantovi a tento držiac evanjeliár v rukách urobí znak kríža a týmto úkonom požehná prítomný veriaci ľud.

Žaltár (092)

Žaltárom nazývame samostatnú Knihu žalmov, ktorá patrí medzi poučné knihy Starého zákona. Obsahuje 150 postupne zozbieraných nábožných piesní izraelského národa. Autorstvo sa pôvodne pripisovalo kráľovi Dávidovi, ale neskoršie výskumy poukazujú aj na ďalších autorov. Texty žalmov zaujímajú dôležité miesto v duchovnom živote. Veľká časť z nich sa používa pri slávení Eucharistie, pri vysluhovaní sviatostí a v liturgii hodín. Pre svoje hlboké pravdy o Bohu, jeho добрote a pozitívnemu postojú k človekovi sa stali obľúbenými modlitbami nielen v prvotnej Cirkvi, ale aj pre celý následný a súčasný kresťanský svet.

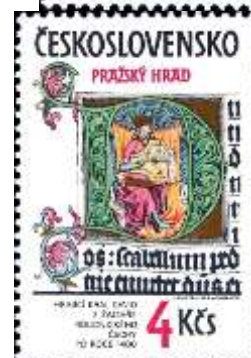
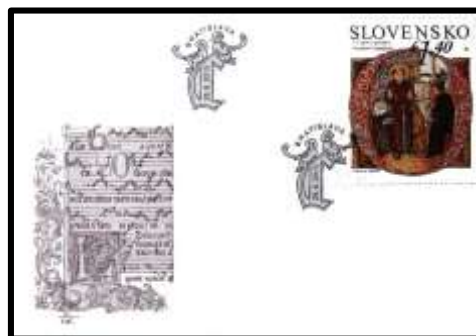

Misál (093)

Misál (Rímsky misál) sa nazýva aj omšovou knihou. Ide o súbor bohoslužobných textov používaných v rímskom obrade Západnej cirkvi pri svätých omšiach na jednotlivé dni počas celého liturgického roka. Vzhľadom na jeho rozsiahly obsah ide o objemnú, pomerne hrubú a ťažkú knihu. Počas historického obdobia prešiel misál viacerými zmenami a úpravami ohraničenými najmä medzníkmi koncilov: pred Tridentským koncilom, medzi Tridentským a Druhým vatikánskym koncilom, po Druhom vatikánskom koncile. Posledná revízia a úprava bola zavedená do praxe 1. januára 2022.

Antifonár (094)

Antifóna je bohoslužobný zborový spev spievajúci striedavo kňazom (alebo iným predspevákom) a zborom, poprípade striedavo dvoma zbormi. Antifonár je zborník antifón alebo aj iných bohoslužobných spevov na celý cirkevný rok. Využíva sa najmä pri dennom oficiu t. j. povinných modlitbách breviára, ktoré v rôznych častiach dňa konajú kňazi alebo rehoľníci. Pri poštovej známke 550. výročie založenia Academie Istropolitany vydané v roku 2015 je v rámci informačného textu priloženého k obálke prvého dňa uvedené, že motív filatelického materiálu pochádza z rukopisu z roku 1494 pravdepodobne z antifonára (slovo antifonár je v zátvorke označené otáznikom). Príznačným znakom pre texty antifonára je ich štvorriadkový notový zápis charakteristický pre gregoriánsky chorál.

Martina Luthera, Ženevský katechizmus (kalvínsky), Rímsky katechizmus (spísaný po Tridentskom koncile) a pod. Súčasný Katechizmus Katolíckej cirkvi (KKC) pripravený po Druhom vatikánskom koncile bol zverejnený apoštolskou konštitúciou „FIDEI DEPOSITUM“ pápeža Jána Pavla II. 11. októbra 1992 a jeho definitívne typické latinské vydanie schválené a zverejnené apoštolským listom „LAETAMUR MAGNO PERE“ toho istého pápeža 15. augusta 1997. Slovenský preklad vydaný Spolkom svätého Vojtecha v Trnave v roku 1999 má 918 strán, čo naznačuje jeho precízne a vysoko odborné spracovanie s pomocou obsiahleho poznámkového aparátu, citáciami a odkazmi s cieľom „... *podať organický a súhrnný výklad podstatného a základného obsahu katolíckeho učenia viery a mravov vo svetle Druhého vatikánskeho koncilu a celej Tradície Cirkvi...*“ (Porov. KKC s. 9). Katechizmus je určený najmä biskupom ako pastierom Cirkvi a prostredníctvom nich všetkým kňazom, katechétom a všetkým veriacim v Krista. Okrem tradičnej a už prežitej výučbovej schémy založenej na memorovaní odpovedí je súčasný moderný katechizmus založený na hlbšom poznaní a následnom prežívaní viery vo svetle pravdy, nesmierneho bohatstva spásy a jednoty. Preto by po Biblii nemal chýbať v žiadnej veriacej rodine.

Iluminácia (096)

Starobylé rukopisy bývajú často zdobené kreslenou alebo maľovanou výzdobou - ilumináciou. Spolu s obsahom, rozvrhnutím textu a typom písma tvorí iluminácia základ knižnej kultúry, ktorá je spojená s komplexnou funkciou knihy t. j. integrálnym myšlienkovým vnemom vyjadreným textom a obrazom. Malými obrázkami (miniatúrami) ozdobovali písmená a texty už starí Rimania a Gréci. Tento trend sa v stredoveku rozvinul a dospel do prepracovaného umenia. Miestom tohto rozvoja boli hlavne kláštory kde mníši odpisovaním rozmnožovali najmä texty Svätého písma, liturgické knihy a teologické kódexy. Pisári úzko spolupracovali s maliarmi – iluminátormi, ktorí písanú myšlienku výtvarne stvárnňovali, čím sa výrazne zvýšila podpora zmyslových vnemov čitateľa alebo pozorovateľa a uľahčovala sa orientácia v celkovom texte. Na ilumináciu sa využívali prevažne voľné okrajové stĺpce a plochy medzi odsekmi, poprípade okolie alebo vnútorný priestor veľkých iniciál. Ako výtvarné predlohy sa využívali najmä ornamentálne a figurálne prvky. V ornamentálnosti prevládali najmä rastlinné a iné prírodné alebo geometrické motívy. Vo figurálnej oblasti to boli najmä biblické postavy, príbehy a výjavy zo života svätých. Iluminácie sa vyskytli aj v profánnej oblasti, najčastejšie pri písaní kroník.

Iniciála (097)

Iniciálou sa nazýva nejakým spôsobom zvýraznené začiatkové písmeno v písanom alebo tlačenom texte. Spomínali sme ju už vyššie, nakoľko výtvarne a umelecky stvárnená patrí do problematiky iluminácií. Aj v tomto prípade sa so vzácnymi prvkami stretávame najmä už pri spomínaných starých náboženských knihách (Biblia, omšový misál, evanjeliár, žaltár, antifonár a pod.). Iniciála sa vyskytovala najmä na začiatkoch knižných kapitol alebo

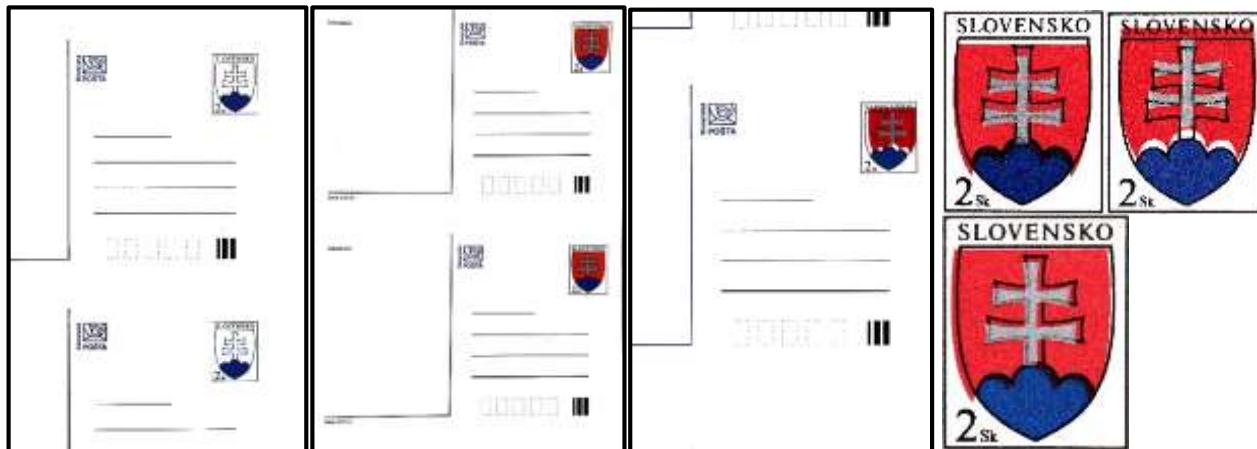
jednotlivých odsekov. Spravidla presahovala niekoľko riadkov písaného sprievodného textu. Obzvlášť výhodné na umiestňovanie figurálnej výzdoby boli veľké začiatkové písmená, ktoré sa vyznačovali uzavretým alebo polouzavretým priestorom ako napr. O, Q, D, B, P, R, C, G. Svojimi oválnymi kontúrami vytvárali miniatúrnym obrazom pôsobivé orámovanie.

Lubomír Kafavský

15. Pluralita kríža – Slovenský dvojkríž a jeho niektoré odchýlky

V obchodoch sa snažíme kupovať iba kvalitný a bezchybný tovar. Ak pri nákupnej obhliadke zistíme nejakú výrobnú chybu, tovar určite odmietneme. Ak zistíme skrytú chybu neskôr, alebo sa zakúpený produkt v záručnej dobe pokazí, zvyčajne uplatníme reklamáciu. Vo filatelii to ale celkom neplatí. Zberatelia známok a iného filatelistického materiálu dôsledne pátrajú vo svojich zbierkach a úmyselne hľadajú (aj za pomoci nástrojov a prístrojov na optické zväčšenie) menšie či väčšie chyby spojené s výrobou. Tak ako aj v ostatných výrobných odvetviach prebieha výstupná kontrola, tak je tomu aj pri printových výrobkoch a produktoch. Zjavné nedostatky, ktoré odhalí kontrola sú dôvodom na ich vyradenie. Napriek tomu sa v rámci filatelie vyskytujú chybné artefakty, ktoré svojou jedinečnosťou obohacujú filatelistické zbierky, zvyšujú bodové hodnotenie exponátov a v neposlednom rade sú aj zaujímavým obchodným a výmenným produktom. Niekoľko zaujímavostí spojených s výrobnými chybami sme našli aj pri slovenskom dvojkríži publikovanom na známkach a poštových lístkoch.

1. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – vynechaná červená farba štítu a strieborná farba dvojkríža

2. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – vynechaná červená farba štítu a strieborná farba dvojkríža, navyše chybne orezaný

3. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – dvojitý, nerozrezaný

4. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – posun červenej farby štítu a striebornej farby dvojkríža smerom doprava, navyše chybne orezaný

5. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – posun červenej farby štítu a striebornej farby dvojkríža smerom dole

6. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – posun červenej farby štítu a striebornej farby dvojkríža smerom hore

7. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 2 Sk – posun červenej farby štítu a striebornej farby dvojkríža smerom dole a zároveň doľava

8. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 3 Sk – posun červenej farby štítu a modrej farby trojvršia smerom doľava

9. poštový lístok Slovensko s nominálnou hodnotou 3 Sk – dve šikmé biele čiary na červenej farbe štítu medzi vodorovnými ramenami vpravo

10. poštová známka Slovensko s nominálnou hodnotou 3 (bez skratky meny) z roku 1993 – posun striebornej farby dvojkříža a modrej farby trojvršia smerom doprava

11. poštová známka Slovensko s nominálnou hodnotou 3 (bez skratky meny) z roku 1993 – výrazný posun striebornej farby dvojkříža, modrej farby trojvršia a červenej farby štítu smerom doprava, navyše výrazný posun zúbkovania

12. novinová známka SLOVENSKÁ POŠTA z obdobia Slovenského štátu s nominálnou hodnotou 10 h – škvrna pod stredným vrchom trojvršia

13. novinová známka SLOVENSKÁ POŠTA z obdobia Slovenského štátu s nominálnou hodnotou 10 h – iná škvrna pod stredným vrchom trojvršia

Lubomír Kaľavský

Stručne z histórie - Údaj z publikácie Weltbund Sankt Gabriel

Na internete je pomerne dosť údajov o Weltbunde, ale pokiaľ som nepreliadol, nie je tam spomenutá jedna výborný publikácia. Svojho času som ju kúpil v aukcii. Má 160 strán, vydaná v roku 1956 v Aachene. Autorom bol páter Gabriel Schmidt. Názov publikácie „**Doctrina Christiana – Christenlehre auf Briefmarken**“. Publikácia je v nemčine.

Zopár slov k názvu: Doctrina (doktrína) z latinského: je jednostranná náuka, resp. súhrn vymedzených názorov, zásad, v danom prípade v konštatovaní o špecializácii ku kresťanstvu alebo pokresťančovaniu (christianizmus) z gréckeho kresťanstvo. Podnadišpis je ako učenie, skôr asi učebnica zameraná na známky pre spolok (spoločenstvo) zberateľov známok s kresťanskými motívmi.

Publikácia v úvode poznamenáva, že po založení spoločenstva (Weltbundu) v roku 1953, už v roku 1956 svetový spolok mal spoločenstva v Austrálii, Brazílii, Nemecku, Francúzsku, Írsku, Anglicku, Holandsku, Rakúsku, Poľsku, Maďarsku, Portugalsku, Švajčiarsku, Španielsku, USA a záujem prejavovali zberatelia v ďalších štátoch. Autor uviedol, že v Nemecku spoločenstvo vydáva mesačník Gabriel, ktorý dostáva každý člen zdarma. Členský príspevok v tom roku bol 7 DM. V inej tlači, o ktorej bude reč, je uvedené, že obchodníci so známkami po založení Weltbundu dávali známky s kresťanskou tematikou (novinky i staršie vydania) do jedného objemnejšieho albumu, aby záujemci si mohli prehľadne pozrieť túto tému. Bolo to praktické na vyhľadávanie.

Uvedené, nechcem aby bolo chápané, ako oneskorená recenzia, pretože aj publikácie podliehajú histórii, ale ide o poučný údaj a pripomenutie, že bol čas skutočného rozvoja v tých rokoch generácie mladšej i stredného veku a časy sa akosi menia pôsobením vyspelej techniky na ovládanie aj záujmov človeka.

Časť publikácie sa venuje zberateľstvu konkrétnej témy, budovaniu zbierky a tvorbe exponátu. Napríklad téma: Desatoro Božích prikázaní. Autor si dal tú prácu, že ku každému prikázaniu zostavil zoznam vtedy existujúcich známok, ktorými sa dala ilustrovať konkrétnosť prikázanie a vyobrazil ich (vzhľadom

na vtedajšiu techniku, čierno-bielo). K známke dal aj príslušný text, čo sa dalo použiť priamo do exponátu. Uviedol ďalšie námety, ako Madona, veľmi obľúbenú tému medzi zberateľmi Narodenie Krista Pána (u nás má výborný exponát náš člen pán Hubert Dobál). Ďalšie spomenuté témy, ako Svätci, Mučeníci, Pápeži, Svetské osobnosti podporujúce cirkev, Sakrálna architektúra, (Kostoly, katedrály, zvonice), Ukrižovanie Krista, Život Krista, Poslanie Biblie, Jeruzalem - miesto troch svetových náboženstiev a ďalšie. Zdôraznil, že veľmi sú pôsobivé príležitostné pečiatky. Je pochopiteľné, že témy nemajú starší filatelistický materiál (k exponátu sa nedá vystaviť napríklad stará biblia), ale príležitostné pečiatky môžu nahradiť to "staré" a vzácnejšie.

Publikácia bola vydaná, ako bolo uvedené, pred 68 rokmi, teda už tri roky po založení Weltbundu - Svetoveho spolku S. Gabriel, ktorý bol založený v Salzburgu v roku 1953. Takáto publikácia, nie je na jedno prečítanie, ale ako učebnica má trvalú platnosť. Je a bude stále aktuálna.

Otto Gáta

Bazilika sv. Pavla – 170.výročie znovuvysvätenia

Táto pápežská bazilika postavená v neoklasicistickom slohu bola postavená v 4.storočí. Umiestnená je na mieste hrobu apoštola sv. Pavla a svojho času bola väčšou ako Bazilika sv. Petra. Vo svojej pôvodnej podobe sa dochovala až do roku 1823, kedy bola zničená požiarom. Baziliku však postavili znovu so snahou držať sa jej pôvodnej podoby.

Predpokladá sa, že predchodcom baziliky bol malý kostolík založený rímskym cisárom Konštantínom I. nad miestom, kde bol asi dva kilometre od mestských hradieb pochovaný apoštol sv. Pavol. Stavbu baziliky zahájil v roku 386 Theodosius I. Podľa nápisu na triumfálnom oblúku bola vysvätená roku 390 pápežom Siriciom a dokončená v roku 395 za cisára Honoria. V tomto období bazilika dosiahla rozmerov väčších aké má svätopeterská bazilika. O prvú významnú obnovu sa zaslúžil pápež Lev I. Veľký a pravdepodobne išlo o opravy po požiaroch alebo zemetrasení. Viac ako stavebné práce bola prínosom realizácia interiérovej výzdoby. Až do požiaru v 19.storočí sa zachoval rozsiahly mozaikový cyklus: triumfálny oblúk zdobí výjav adorácie apokalyptických starcov so symbolmi štyroch evanjelistov, po stranách hlavnej lode vznikol typologický cyklus s výjavmi zo Starého a Nového zákona. Za pápeža Leva I. vznikol aj slávny cyklus medailónov s portrétmi pápežov – od sv. Petra až po Inocenta I. Po nasledujúce storočie boli na bazilike robené prevažne zásahy slúžiace na jej zachovanie a opravu.

Keďže bazilika leží mimo aureliánskych hradieb, nevyhla sa poškodeniu počas sarskénych vpádov v 9.storočí. Pápež Ján VIII. potom preto baziliku, kláštor a domy vidiečanov opevnil a vytvoril tak mesto zvané Giovannipoli, ktoré existovalo až do roku 1348, kedy ho definitívne z mapy vymazalo zemetrasenie. Ďalšia významná pohroma bola hneď v roku 1349, kedy zemetrasenie zničilo zvonicu a časť portika. Škody nechal opraviť pápež Klement VI. V roku 1653 navrhol Francesco Borromini projekt celkovej rekonštrukcie kostola. Pre nedostatok peňazí bola v tom období za pápeža Klementa X. iba vymenená strecha. Na konci svätého roku 1700 oblasť zaplavil Tiber a baziliku nebolo možné navštevovať.

Najčernejším dňom baziliky sa stal 15. júl 1823, kedy následkom obrovského požiaru bola takmer celá zničená. Požiaru padol za obeť úplne celý strop a zo stavby zostali iba ruiny obvodových múrov. Pápež Lev XII. sa (1823-1829) rozhodol, že namiesto

vybudovania kostola v modernejšom slohu obnoví baziliku v pôvodnej podobe. Na jej znovuvybudovanie prispelo viacero krajín, napr. egyptský vicekráľ venoval alabastrové stĺpy, ruský cár Mikuláš I. drahocenné malachity a lazurity. Práce sa

začali v roku 1826. Veľkú pozornosť obnove chrámu venovali aj nasledujúci pápeži – Pius VIII. a Gregor XVI. Hlavný oltár bol znovu vysvätený pápežom Gregorom XVI. 5. októbra 1840. Celá bazilika bola vysvätená až

o ďalších štrnásť rokov, 10. decembra 1854 pápežom Piusom IX..

Napriek monumentálnym rozmerom je interiérové vybavenie skromné. Kolosálne rozmery ohromia už na prvý pohľad, no zjavná je absencia bohatej interiérovej výzdoby. Vzhľad vnútornej časti chrámu je výsledkom rekonštrukčných prác z 19. storočia, rovnako ako celá dnešná bazilika. Po požiaru bolo v hlavnej lodi postavených 80 žulových stĺpov a zničený strop bol nahradený kazetovým, bohato zlateným štukovým stropom doplneným kolekciou pápežských erbov. Medziokenné priestory po stranách vyplňajú fresky z rokov 1857-1860, ktoré znázorňujú scény z misionárskych ciest apoštola Pavla. Pod freskami, po celom vnútornom priestore, je vlys vytvorený mozaikovou technikou. Jeho už 266 medailónov znázorňuje portréty všetkých pápežov. Vlys nahrádza maľovanú galériu pápežských portrétov, ktorá tu bola od antiky až do požiaru. Významnou historickou pamiatkou je mozaika na triumfálnom oblúku, ktorá sa z väčšej časti dochovala z pôvodnej stavby. Pochádza z 5. storočia a podľa nápisu na oblúku vznikla za pontifikátu Leva I. na náklady cisárovnej Gally Placidie. Mozaika reprodukuje udalosti popísané v Jánovej Apokalypse. Napravo a naľavo od oblúka sú vyobrazení sv. Peter a sv. Pavol, ktorý ukazuje dole, pravdepodobne k svojmu hrobu. Na transepte, na mieste križovania sa s hlavnou loďou, stojí monumentálny pápežský oltár z roku 1600, vytvorený na objednávku pápeža Klementa VIII. Oltár postavený nad hrobom sv. Pavla v gotickom štýle tvoria štyri porfýrové stĺpy nesúce cibórium, dielo Afnoľfa di Cambio z roku 1285, zachované

z pôvodnej baziliky. Z dielne benátskych umelcov, z 13. storočia, pochádza mozaika v apside vytvorená podľa byzantskej predlohy, ktorá akoby zázrakom unikla veľkému požiaru. V jej centre je žehnajúci Kristus obklopený postavami svätých Lukáša, Pavla, Petra a Ondreja. Pri Kristovej pravej nohe je portrét pápeža Honoria III., objednávateľa mozaiky.

Vonkajšia kolonáda s portikom bola dokončená až v roku 1928. Táto časť výstavby zavrhla obnovu baziliky trvajúcu viac ako jedno storočie a ktorá bazilike prinavrátila jej niekdajšiu krásu.

spacoval JV

Novinky Slovenskej pošty – kresťanská tematika

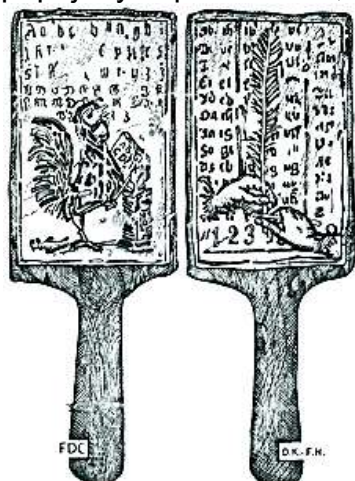
2.1.2025: 250.výročie tereziánskeho školského poriadku

- nominálna hodnota: 2,70€ (TL: 4x známka + potlačený kupón)
- autor výtvarného návrhu: prof. Dušan Kállay akad. mal.
- rytec: František Horniak
- tlačiareň: Tiskárna Hradištko, s.r.o.
- technika tlače: ocelotlač z plochej platne v kombinácii s ofsetom
- náklad: 60.000 kusov

Na portáli Slovenskej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Vláda cisárovnej a kráľovnej Márie Terézie (1740–1780) sa spája s mnohými reformnými krokmi. Tieto sa dotkli aj vzdelávania a školstva, ktoré začalo byť chápané ako politikum. Pred 250 rokmi, v decembri 1774, bol pre rakúsku (teda aj českú) časť habsburskej ríše po nemecky vydaný Všeobecný školský poriadok pre nemecké normálne, hlavné a triviálne školy v spojených cisársko-kráľovských dedičných krajinách (Allgemeine Schulordnung für die Deutschen Normal – Haupt – und Trivialschulen in sämtlichen Kaiser., Königl. Erbländern). O tri roky neskôr, v roku 1777, začal v Uhorsku platiť dokument Sústava výchovy a školského vzdelávania v uhorskom kráľovstve a k nemu pripojených provinciách, známy pod skráteným pomenovaním Ratio educationis.

2. 1. 2025

Školské reformy Márie Terézie prvýkrát v histórii nášho územia zavádzali do školstva jednotné systémy platné samostatne pre rakúsku a uhorskú časť ríše. Znamenali prvý krok k jeho zjednoteniu a poštátneniu. Nariadenia stanovovali rozdelenie stupňov škôl na základný, stredný a najvyšší. V rámci základného školstva mali byť zakladané ľudové školy s počtom učiteľov a vyučovacími predmetmi určenými v závislosti od veľkosti ich sídiel a sociálneho postavenia detí. Vyučovanie na ľudových školách malo prebiehať v materskom jazyku, v ktorom sa začali pripravovať aj nové jednotné učebnice. Boli taktiež zavedené šesť-

ročné gymnáziá a na ne nadväzujúce akadémie. Najvyšší stupeň vzdelávania predstavovala univerzita. Prvýkrát sa v súvislosti s tereziánskymi školskými reformami spomína aj slovo školopovinnosť. K jej dôslednému naplneniu smerovala ešte dlhá cesta.

Na známke je zachytená panovníčka Mária Terézia na sklonku svojej vlády so symbolmi moci – českým kráľovským jablkom, uhorskou korunou a žezlom. Rukou sa opiera o štátny znak v podobe, v akej sa objavil na tlačenej vydání Všeobecného školského poriadku. Motívom FDC je forma jednoduchej pomôcky na výučbu čítania, nazvanej podľa zobrazenia kohúta „Kohútik“. Na podomácky vyrobenú drevenú doštičku sa z oboch strán nalepil hárok s abecedou, číslami a modlitbou Otčenáš. Slúžil ako jednoduchá forma šlabikára.

Na známke je kríž na korune, jablku i v erbe.

Novinky České pošty – křesťanská tematika

20.1.2025: Tradícia českej známkovej tvorby: Bohumil Heinz

- nominálna hodnota: B (27.- Kč)
- výtvarný návrh: Michal Novák
- technika tlače: ofset
- náklad: 400.000 známok + 9.000 zošitkov

Na portáli Českej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Námět: portrét rytce Bohumila Heinz, ktorý je doplněn výřezem z jeho díla Cyril a Metoděj.

Bohumil Heinz byl český grafik a rytec, který se velkou měrou zasloužil o uměleckou a technickou úroveň ocelotiskových poštovních známek. Od třicátých let minulého století navrhoval a vyryl desítky československých poštovních známek. Jeho rytecké umění bylo uznáváno nejen u nás, ale i v zahraničí. Během života vytvořil pozoruhodné dílo oceňované odborníky i veřejností. Motivy ozvláštňuje protiklad portrétu rytce provedeného technikou akvarelu s detailem rytiny. Zvětšení dává vyniknout dokonalé Heinzově rytecké práci.

Námět FDC: stylizace rydel; raz. 1. dne vydání – liniová kresba zjednodušeného motivu rydla.

Známka je vydána v úpravě tiskového listu i známkového sešitku s 8 známkami a 2 x 2 různými kupóny.

FDC

20.1.2025: Zahájenie razby – zlatý florén – 700 rokov a pražský groš 725 rokov

- nominálna hodnota: A + A (34.- + 34.- Kč) v UTL 2+2 známky
- výtvarný návrh: Filip Heyduk
- technika tlače: ofset + reliéfná termorazba obidvoch mincí zo zlatej a striebornej fólie na medziarší UTL
- náklad: 40.000 sérií

Na portáli Českej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Námět: A: zlatý florén k výročí 700 let od zahájení ražby

B: pražský groš k výročí 725 let od zahájení ražby

Na známkách jsou vyobrazeny obě strany mincí s latinským textem odkazujícím na textaci příslušné mince. Dominantní typografie dodává známkám patřičně na důstojnosti a majestátnosti. Obě mince se proplétají mezi písmeny, a působí proto vzdušně a odlehčeně.

Autor emise se inspiroval sbírkovými předměty Václav II., pražský groš, Národní muzeum, H5-15918; Jan Lucemburský, florén, Národní muzeum, H5-12053 a H5-15919.

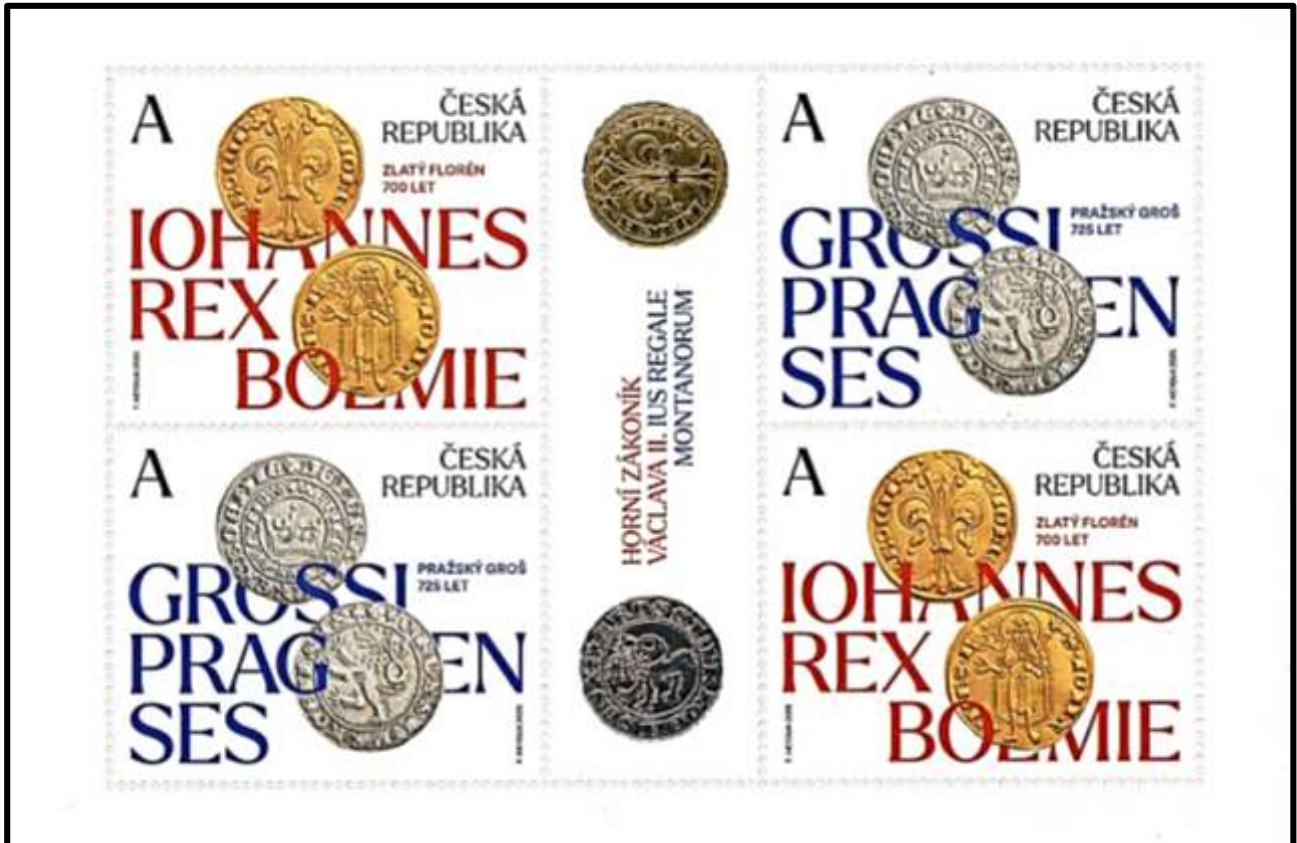
Námět FDC: A: typografická kompozice vycházející z reliéfu zlatého florénu s kresbou lilie uprostřed; raz. 1. dne vydání – motiv dvouocasého lva s korunou, typický znak Českého království, a text ZLATÝ FLOREN 700 LET; PRAŽSKÝ GROŠ 725 LET.

ZLATÝ FLOREN
700 LET
PRAŽSKÝ GROŠ
725 LET
PRAHA
20.1.2025

Námět FDC: B: typografická kompozice vycházející z reliéfu pražského groše s kresbou koruny uprostřed; raz. 1. dne vydání – motiv dvouocasého lva s korunou, typický znak Českého království, a text ZLATÝ FLOREN 700 LET; PRAŽSKÝ GROŠ 725 LET.

Na zlatom floréne je sv. Ján Krstiteľ (neskôr sv. Václav a ešte neskôr jednotlivý český králi. Na pražskom groši nápis: DEI GRATIA REX BOEMIE (z Božej milosti kráľ český).

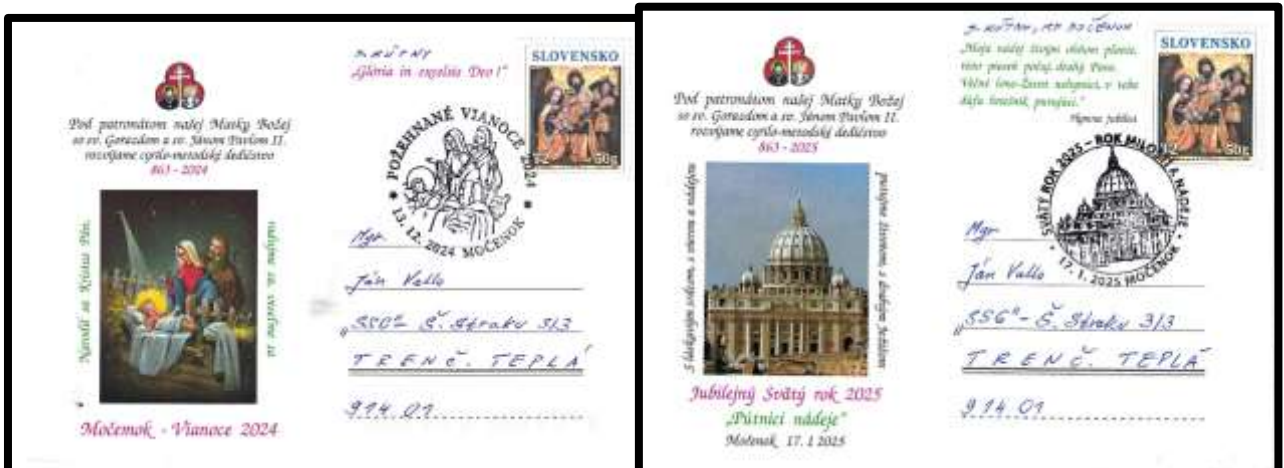
Kronika Sv. Gabriela

- ešte tu máme niečo z vianočnej pošty

- a materiály z Močenku

Kardinál Christoph Schönborn

22.januára 2025 oslávil 80.narodeniny jeden z najvýznamnejších cirkevných predstaviteľov nemecky hovoriaceho sveta, kardinál Christoph Schönborn, arcibiskup Viedne. Kardinál Schönborn formoval rakúsku cirkev od 90.rokov a jeho práca vo Vatikáne v službách troch pápežov siaha ešte ďalej.

Narodil sa na zámku Skalka pri obci Vlastislav v Litoměřickej diecéze. Po skončení 2.svetovej vojny musela rodina opustiť Česko-Slovensko a usadila sa v Rakúsku. Po maturite v roku 1963 vstúpil do Rehole kazateľov (dominikánov) a v roku 1970 bol vysvätený za kňaza. V roku 1991 ho pápež Ján Pavol II. menoval za pomocného biskupa Viedenskej arcidiecézy a 14.septembra 1995 prevzal úrad Viedenského arcibiskupa. Za kardinála bol kreovaný v roku 1998. 22.1.2025 pápež František prijal jeho rezignáciu.

Kardinál Schönborn mal blízko k filatelii. Ako mi osobne povedal, tak ako dieťa mal peknú zbierku známok. Po smrti kardinála Franza Königa (13.3.2004) sa stal protektorom rakúskeho spoločenstva „St. Gabriel“ i svetového spoločenstva Weltbund St. Gabriel, kde bol až do jeho ukončenia v roku 2023.

Kardinál Schönborn sa rozlúčil s viedenskou cirkvou 18.januára 2025 slávnostnou svätou omšou v Katedrále svätého Štefana za prítomnosti významných osobností. Pri tejto príležitosti rakúska pošta používala príležitostnú poštovú pečiatku a gabrielisti pripravili pekný filatelistický materiál.

spracoval JV

Viete že:

- ZSF udelil cenu ZSF za rok 2024 nášmu zakladajúcemu členovi Ľubomírovi Adamčiakovi z Ružomberka. Gratulujeme!
- Slovenská televízia v nedeľu 5.januára 2025 v náboženskej relácii „Orientácie“ odvysielala krátky príspevok nášho predsedu o kresťanskej filatelii.

Naši jubilanti:

V tomto roku oslávili resp. oslávia svoje okrúhle životné jubileá nasledovní členovia SSG:

- 55** Wilhelm REMES, Linz, A (29.6.); Iveta BÁNSKA, Žabokreky nad Nitrou (17.12.); Kvetoslava MANOVÁ, Bratislava (24.8.); Marta ŠULKOVÁ, Brestovany (23.3.);
- 60** Mária MASARYKOVÁ, Rajecké Teplice (21.12.); Ján RUSNÁK, Košťany nad Turcom (24.3.);
- 65** Ernest BREDSCHNEIDER, Žabokreky nad Nitrou (13.5.); Ľubomír KALAVSKÝ, Bijacovce (13.4.); Ladislav PÁSZTOR, Košice (24.3); Gabriela VESELOVÁ, Rajecké Teplice (8.9.);

- 70 Michal BILŠÁK, Filakovo (5.7.); Ivan KÚTNY, Nitra (22.7.); Ján HADIDA, Žilina (12.2.); Rudolf MASLÁK, München, BRD (27.6.);
- 75 Ján KIZLING, Nižný Hrabovec (4.4.); Peter KOLENIČ, Hlohovec (1.3.); Karol PASTOR, Bratislava (8.8.); Pavel KURILEC, Michalovce (28.6.); Jozef BALÁŽ, Žalobín (19.1.); Vladimíra CHYLOVÁ, Trenčianske Teplice (15.2.);
- 80 Július ROZLOŽNÍK, Bratislava (8.7.); Jozef HUDEK, Rajec (16.5.); Ľubomír FLOCH, Bratislava (19.3.); Marián ŠURAN, Bratislava (26.11.);
- 81 Ľubomír ADAMČIAK, Ružomberok (21.12.); Marián LINDER, Bratislava (4.11.); Jiří KOUKAL, Žďár nad Sázavou, ČR (15.10.);
- 82 Jozef KOŘENEK, Újezd u Val.Klobouk, ČR (28.7.); Katarína VYDROVÁ, Lehota (10.4);
- 84 Jaroslav MIHOLA, Mutěnice, ČR (23.11); Anna BEDNÁROVÁ, Žilina (14.9.);
- 85 Kamil JANKECH, Bardejovské Kúpele (1.1.);
- 86 Bogdan MICHALAK, Poznań, PL (20.7.); František SRNÁK, Trnava (1.2.);
- 87 Stanislav HELMEŠ, Bytča (29.4); Jozefína IGLÁROVÁ, Hlohovec (1.2.); Vladimír JANSA, Dolní Čermná, ČR (30.1.); Marián ŽÁK, Trenčín (27.3.); Gabriel PETRÁŠ, Krompachy (26.7);
- 88 František TARABA, Považská Bystrica (4.10);
- 90 Otto GÁŤA, Žilina (21.8.);
- 91 Jozef PAGAN, Banská Bystrica (2.11.);

Naším jubilantom srdečne želáme všetko dobré, pevné zdravie, hojnosť Božieho požehnaní a veľa radosti z nášho spoločného koníčka. Pamätáme na nich i v našich modlitbách i pri sv. omši.

Platba členských príspevkov:

Za rok 2024 zostalo nezaplatených ešte 25 členských príspevkov (ev. čísla): **14, 70, 77, 87, 97, 103, 136, 137, 150, 158, 163, 172, 175, 182, 183, 188, 192, 194, 195, 197, 202, 203, 204, 205, 206.**

Za rok 2025 majú zaplatené členské títo členovia s evidenčným číslom: **10, 13, 19, 19, 22, 30, 31, 32, 37, 40, 45, 49, 59, 65, 72, 74, 75, 78, 80, 82, 83, 84, 85, 92, 95, 104, 105, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 134, 138, 139, 147, 149, 151, 153, 155, 156, 157, 160, 161, 162, 168, 169, 173, 176, 178, 180, 181, 184, 186, 189, 190, 191, 193, 200, 207, 208, 209, 211, 212, 213, 214, 215**

Tento zoznam je zároveň i potvrdenka že členský príspevok je v tom-ktorom roku zaplatený.

Členská základňa SSG – stav k 26.1.2025

V našich radoch vítame ďalšieho nového člena SSG:

216. **TOKOŠ** Peter, Ing., PhD., 044 45 NIŽNÁ KAMENICA, 164
Vatikán

Želáme mu hodne potešenia i poučenia z kresťanskej filatelie – veríme, že sa bude medzi nami dobre cítiť a členstvo v SSG bude pre neho prínosom.

Ku dňu 26.1.2025 je celkový počet členov v SSG 116 (SR – 105, ČR – 8, Poľsko – 1, Rakúsko – 1, SRN – 1).

